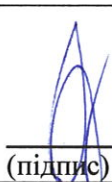

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Біолого-технологічний факультет
Кафедра технології кормів та годівлі тварин

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Кормові і біологічно-активні добавки в інтенсивному тваринництві
(вибірковий)
Реалізується в межах освітньої програми **Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва**
за спеціальністю **204 - Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва**
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Розробник: **В.В. Попсуй**, доцент кафедри технології кормів та годівлі тварин

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри технології кормів та годівлі тварин	протокол від « <u>9</u> » <u>серпня</u> 202 <u>5</u> р. № <u>10</u>
	Завідувач кафедри (підпис) В.О. Опара (прізвище, ініціали)

Погоджено:

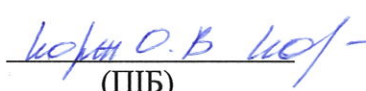
Гарант освітньої програми **О.Г. Бордунова**

Декан Біолого-технологічного факультету **В.В. Вечорка**

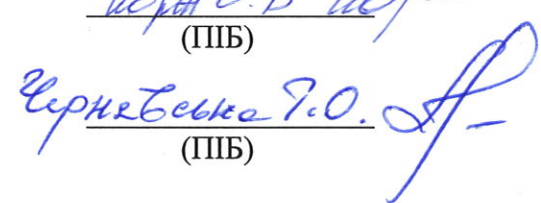
Рецензія на робочу програму(додається) надана:

(ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації

(ПІБ)

(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 30.07 2025 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

	Назва ОК	Кормові і біологічно-активні добавки в інтенсивному тваринництві					
	Факультет/кафедра	Біолого-технологічний/Технології кормів та годівлі тварин					
	Статус ОК	Вибірковий					
	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для						
	ОК може бути запропонований для	204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва 207 Водні біоресурси та аквакультура					
	Рівень НРК	перший					
	Семестр та тривалість вивчення	Сьомий/15 тижнів					
	Кількість кредитів ЄКТС	5					
	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)					
		Лекційні		Практичні /семінарські		Самостійна робота	
		денна	заоч.	денна	заоч.	денна	заоч.
		-	2	-	-	-	148
	Мова навчання	Українська					
	Викладач/Координатор освітнього компонента	Попсуй В'ячеслав Васильович					
11.1	Контактна інформація	Доцент кафедри технології кормів та годівлі тварин кабінет 322 головного корпусу ел. адреса: vvp72@ukr.net консультації: щосереда 13 ⁰⁰ -14 ⁰⁰ .					
	Загальний опис освітнього компонента	Дисципліна Кормові і біологічно активні добавки в інтенсивному тваринництві сприяє формування у студентів поглиблених професійних знань з хімічного складу і фізіологічної дії на організм тварин кормових добавок, що вивчаються, і біологічно активних речовин, а також практичних навичок з технології зберігання і внесення біологічно активних речовин у корми. Освітній компонент орієнтований на формування у здобувачів знань, умінь та навичок, спрямованих на розв'язування практичних проблем використання кормових і біологічно-активних добавок в інтенсивному тваринництві при формуванні раціонів сільськогосподарських тварин.					
	Мета освітнього компонента	Освітній компонент спрямований на засвоєння широкого спектру сучасних кормових добавок та біологічно активних речовин, що використовуються у годівлі тварин; дозволяє оволодіти технологією зберігання та приготування кормосумішей з використанням кормових добавок та біологічно активних речовин; засвоєнню методики складання та аналізу окремих раціонів та систем годівлі тварин; рецептів комбікормів та преміксів, кормових сумішей; оволодіти комплексом методів					

		контролю за біологічною повноцінністю харчування сільськогосподарських тварин і птиці; вивчити механізми дії на організм різних статевовікових груп тварин кормових і біологічно активних добавок; розробку заходів щодо оптимізації раціонального використання кормових та біологічно активних добавок, покращення повноцінності годівлі худоби та птиці в конкретних виробничих умовах; ознайомитись і засвоїти з різними інноваційними способами зберігання кормів; специфіки оптимізації раціонів для тварин за рахунок введення в них різних кормових і біологічно активних добавок. Освітній компонент спрямований на досягнення фахових програмних компетентностей, що реалізується через дисциплінарні результати навчання, зокрема здатність до складання раціонів для різних видів і статеві-вікових груп тварин та організації їх нормованої годівлі з урахуванням наявних фінансових та ресурсних обмежень а також на основі існуючих норм потреби в поживних, мінеральних та біологічно-активних речовинах навчитися складати збалансовані повнораціонні комбікорми та кормові суміші, які б забезпечували заплановані відтворювальні показники, ріст та розвиток молодняку, рівень збереженості та високу продуктивність сільськогосподарських або домашніх тварин та птиці за використання кормових і біологічно-активних добавок.
	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на освітніх компонентах «Годівля с.-г. тварин», «Технологія комбікормів і повнораціонних кормосумішей»
	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності у СНАУ регулюється Кодексом академічної доброчесності http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/kodeks_akadem_dobrochesnosti.pdf У відповідності до нього вимоги до студента щодо дотримання академічної доброчесності під час вивчення освітнього компонента наступні: відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою; бути присутнім на усіх заняттях; виконувати самостійну роботу; чесно та відповідально готуватись до поточного, модульного та підсумкового контролю; подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу. Є неприйнятним для студента: виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до викладача; запізнюватись на заняття та пропускати їх без поважних причин; під час навчального процесу використовувати підказки, роботи інших осіб, телефони; надавати та одержувати допомогу від третіх осіб при проходженні поточного, модульного та підсумкового контролю; отримувати або пропонувати хабар за отримання будь-яких переваг у навчальній діяльності.

		За порушення правил академічної доброчесності студенти можуть бути притягнуті до наступних форм відповідальності: – повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); – повторне проходження навчального курсу; – попередження; – винесення догани; – відрахування з університету (ч.5 ст. 48 Закону України «Про освіту»);
	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=5533

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК:	Як оцінюється РНД
ДРН 1. Обґрунтувати значення та вплив кормових і біологічно-активних добавок на продуктивність і стан здоров'я тварин.	Індивідуальна розрахункова робота, проміжна атестація
ДРН 2. Визначати особливості травлення, обміну та засвоєння поживних речовин раціону за використання кормових і біологічно-активних добавок.	Індивідуальне завдання
ДРН 3. Скласти раціони для с/г тварин різних статеві-вікових груп із додаванням кормових і біологічно-активних добавок.	Індивідуальне завдання, проміжна атестація

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу <i>Заочна форма</i>			Рекомендова на література
	Аудиторна робота		СРС	
	Лк	Пз		
Тема 1. Кормові добавки та їх класифікація. 1. Поняття кормових добавок. 2. Класифікація кормових добавок	2		28	1, 2, 3, 4, 5
Тема 2. Загальні принципи і вимоги законодавства ЄС та України щодо виробництва і розміщення на ринку кормів, кормових добавок і преміксів. 1. Концепція гарантування безпечності тваринницької продукції «від поля до столу споживача» 2. Вимогу Закону України «Про безпечність та гігієну кормів»			20	1, 2, 3, 4, 5
Тема 3. Кормові добавки для окремих видів тварин. 1. Кормові добавки для птиці			20	1, 2, 3, 4, 5, 6,

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу Заочна форма		Рекомендова на літера тура	
	Аудиторна робота			СРС
	Лк	Пз		
2. Кормові добавки для телят 3. Кормові добавки для курей 4. Кормові добавки для собак 5. Кормові добавки для великої рогатої худоби 6. Кормові добавки для котів 7. Кормові добавки для кроликів 8. Кормові добавки для свиней 9. Кормові добавки для коней 10.Кормові добавки для овець			7, 8, 9, 10	
Тема 4. Протеїнові добавки. 1. Роль і значення протеїнових добавок. 2. Види протеїнових добавок. 3. Протеїн та протеїнові добавки в раціонах корів 4. Протеїн та протеїнові добавки в раціонах свиней та птиці		20	1, 2, 3, 4, 5, 8, 12, 13	
Тема 5. Енергетичні добавки. 1. Монопропіленгліколь 2. Пропіленгліколь 3. Кон'югована лінолева кислота		20	1, 2, 3, 4, 5, 7, 10	
Тема 6. Мінеральні кормові добавки. 1. Роль мінеральних добавок 2. Види мінеральних добавок 3. Доступність мікроелементів 4. Джерела надходження мінеральних елементів в раціони тварин 5. Класифікація мінеральних елементів 6. Кальцій, Фосфор, Калій 7. Натрій, Хлор, Сульфур 8. Ферум, Цинк, Купрум 9. Кобальт, Манган, Манган 10. Йод, Селен, Селен		20	1, 2, 3, 4, 5, 7, 11	
Тема 7. Вітамінні добавки. 1. Значення вітамінних добавок 2. Класифікація вітамінів 3. Характеристика окремих вітамінів та їх роль у годівлі тварин 4. Вітамінні добавки сучасного виробництва		20	1, 2, 3, 4, 5	
Тема 8. Ферментні добавки. 1. Значення ферментних добавок 2. Виробництво ферментів та їх асортимент 3. Характеристики деяких ферментних препаратів та вимоги до їх виробництва 4. Використання ферментних препаратів у годівлі тварин			1, 2, 3, 4, 5, 9, 14	
Тема 9. Буфери, пробіотики, пребіотики, підкислювачі та інгібітори плісені та біологічно-активні добавки 1. Буфери 2. Пробіотики 3. Пребіотики			1, 2, 3, 4, 5, 7	

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу <i>Заочна форма</i>			Рекомендова на література
	Аудиторна робота		СРС	
	Лк	Пз		
4. Підкислювачі кормів 5. Інгібітори плісені та адсорбенти токсинів 6. Біологічно-активні добавки				
Усього	2	-	148	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи вивчення (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН1	Навчальна лекція (розповідь, пояснення, демонстрація, ілюстрування) Практичне заняття (пояснення, демонстрація)	2	Робота з конспектом лекцій, робота з книгою, робота з нормативно-правовими актами, узагальнення, систематизація, поглиблення матеріалу, проведення розрахунків, розробка плану цивільного захисту	68
ДРН2	Навчальна лекція (розповідь, пояснення, демонстрація, ілюстрування) Практичне заняття (пояснення, демонстрація)		Робота з конспектом лекцій, робота з книгою, робота з нормативно-правовими актами, узагальнення, систематизація, поглиблення матеріалу, проведення розрахунків	40
ДРН3	Навчальна лекція (розповідь, пояснення, демонстрація, ілюстрування) Практичне заняття (пояснення, демонстрація)		Робота з конспектом лекцій, робота з книгою, робота з нормативно-правовими актами, узагальнення, систематизація, поглиблення матеріалу, проведення розрахунків	40

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Індивідуальне завдання з Тем 1-5	15/15%	5 семестр, 5 тиждень
2.	Індивідуальне завдання з Тем 6-9	15/15%	5 семестр, 14 тиждень
3.	Проміжна атестація	15/15%	5 семестр, 8 тиждень
4.	Реферат	25/25%	5 семестр, 9 тиждень
5.	Письмове тестування	15/15%	5 семестр, 5 тиждень
6.	Письмове тестування	15/15%	5 семестр, 14 тиждень

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Індивідуальне завдання з Тем 1-5	<9 балів Вимоги щодо завдання не виконано	9-11 балів Більшість вимог виконано, але окремі розрахунки відсутні, відсутній аналіз отриманих даних	12-13 балів Виконано усі вимоги завдання	14-15 балів Виконано усі вимоги завдання, чітко інтерпретовано отримані результати, зроблені пропозиції щодо поліпшення показників продуктивності с.-г. тварин у господарстві
Індивідуальне завдання з Тем 6-9	<9 балів Вимоги щодо завдання не виконано	9-11 балів Більшість вимог виконано, але окремі розрахунки відсутні, відсутній аналіз отриманих даних	12-13 балів Виконано усі вимоги завдання	14-15 балів Виконано усі вимоги завдання, чітко інтерпретовано отримані результати, зроблені пропозиції щодо поліпшення показників продуктивності с.-г. тварин у господарстві
Реферат	<13 Вимоги щодо завдання не виконано	14 Планувати, проводити та представляти незалежне дослідження зі	15-19 Планувати, проводити та представляти незалежне дослідження з	20-25 Планувати, проводити та представляти незалежне дослідження з

		значним рівнем підтримки	незначним рівнем підтримки	обмеженою підтримкою
Письмове тестування	<10	11-12	12-14	14-15
	Менше 6 вірних відповідей на питання тесту	6-9 вірних відповідей на питання тесту	10-12 вірних відповідей на питання тесту	13-15 вірних відповідей на питання тесту
Письмове тестування	<10	11-12	12-14	14-15
	Менше 6 вірних відповідей на питання тесту	6-9 вірних відповідей на питання тесту	10-12 вірних відповідей на питання тесту	13-15 вірних відповідей на питання тесту
Проміжна атестація	<10	11-12	12-14	14-15
	Менше 6 вірних відповідей на питання тесту	6-9 вірних відповідей на питання тесту	10-12 вірних відповідей на питання тесту	13-15 вірних відповідей на питання тесту

5.3.Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	<i>Усне опитування після вивчення теми</i>	На наступному практичному занятті після викладення матеріалу за темою
2.	<i>Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів після презентації реферату</i>	Безпосередньо після завершення презентації
3.	<i>Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи індивідуальними завданнями протягом занять</i>	На наступному занятті після здачі студентом виконаного завдання

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела

Підручники посібники

1. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин: навчальний посібник/[Ібатуллін І.І., Мельник Ю.Ф., Отченашко В.В., та ін.]; під ред. академіка НААН України І.І. Ібатулліна. – К.: 2015. – 422 с
2. Бомко В.С., Сиваченко Є.В., Сметаніна О. В. Корми і кормові добавки та ефективність їх використання в годівлі тварин: навч. посібник. – Біла Церква, 2023. – 225с.
3. Технологія кормів та кормових добавок: навчальний посібник / К.М. Сироватко, М.О. Зотько. - Вінниця: ВНАУ, 2020.- 263 с.
4. Дяченко Л.С. Основи технології комбікормового виробництва: навч. посібник / Л.С. Дяченко, В.С. Бомко, Т.Л. Сивик. – Біла Церква, 2015. 306 с.
5. Бегма Н.А. Використання кормів: навчальний посібник / Н.А. Бегма. – Дніпро: Вид-во , 2018. – 168 с

Методичне забезпечення

1. Конспект лекції для студентів спеціальності 204, Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва освітнього ступеня «магістр» денної, заочної та дистанційної форм навчання ОС «Магістр». - Суми, 2023. – 272 с.

Інші джерела

1. Закон України про безпечність та гігієну кормів, (відомості Верховної ради (ввр), 2018, № 10, ст.53)

2. Lubomira Gresakova, Emilio Sabia. Safety and Efficacy of Feed Additives in Animal Production. Agriculture, MDPI, 248 p.
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 21.03.2014 р. та 27.06.2014 р. Офіційний вісник України. 2014. № 75. Том 1. С. 83. Ст. 2125.
4. Про безпечність та гігієну кормів : Закон України від 21.12.2017 р. № 2264-VIII. Відомості Верховної Ради. 2018. № 10. Ст. 53.

Додаткові джерела

1. Regulation (EC) No 1831/2003 of the European Parliament and of the Council of 22 September 2003 laying down requirements for feed hygiene. URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32003R1831>.
2. Regulation (EC) No 1831/2003 of the European Parliament and of the Council of 22 September 2003 on additives for use in animal nutrition. URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32003R1831>
3. Regulation (EC) No 767/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on the placing on the market and use of feed, amending European Parliament and Council Regulation (EC) No 1831/2003 and repealing Council Directive 79/373/EEC, Commission Directive 80/511/ EEC, Council Directives 82/471/EEC, 83/228/ EEC, 93/74/EEC, 93/113/EC and 96/25/ EC and Commission Decision 2004/217/EC. URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32009R0767>
4. Regulation (EC) No 178/2002 of the European Parliament and of the Council of 28 January 2002 laying down the general principles and requirements of food law, establishing the European Food Safety Authority and laying down procedures in matters of food safety. URL : <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32002R0178>
5. Трофимцева О. Внедрение HACCP в Украине необходимо для всех предприятий. URL : <http://nvppoint.com/ru/vnedrenie-haccp-vukraine-neobhodimo-dlya-vseh-predpriyatiy/>

Програмне забезпечення

1 . MS Excel